

Meld. St. 8 (2018-2019) Kulturens kraft - Kulturpolitikk for framtida.

Oslo, 8.2.2019

Kunstnernettverket samler 19 landsomfattende organisasjoner som representerer skapende og utøvende kunstnere i Norge. Samlet har disse forbundene om lag 30 000 medlemmer. Nettverket arbeider med kunstnerpolitikk, med særlig vekt på kunstneres inntektsforhold, sosiale rettigheter, stipend, vederlag og opphavsrett.

Kunstnernettverket mener regjeringen har levert en god kulturmelding. Den er et godt grunnlag for diskusjonen om verdien av kunst og kultur i samfunnet. Fremhevingen av kultur i et dannelsesperspektiv og sammenhengen mellom frie kunstneriske ytringer og demokrati stiller vi oss bak.

Kunstnernettverket bygger på følgende verdier: **ytringsfrihet, mangfold og likestilling**. All kunst er fri og grunnleggende for demokratiet. Kunstnernettverket kjemper mot enhver form for knebling av ytringsfriheten – enten denne skjer i Norge eller utenfor landets grenser. Vi ønsker å fremme mangfold i kunsten hvor ulike kunstuttrykk verdsettes likt, uavhengig av geografi, etnisitet og kjønn. Kunstnernettverket støtter opp om et likestilt kunst- og samfunnsnivå.

Kunstnerløft og sosiale rettigheter

Kunstnere har ofte sin inntekt fra flere kilder. Både økonomien til statlig finansierte oppdragsgivere slik som ulike kulturinstitusjoner og DKS, men også private kilder er avgjørende for at kunstnere settes i stand til å leve av det de skaper. Tilrettelegging og økning av de økonomiske rammene for disse vil ha en positiv innvirkning på kunstnerøkonomien. De siste års budsjetter har hentet inn det store etterslepet i Statens kunstnerstipend. For å unngå at man havner i samme situasjon igjen, må stipendene nå knyttes til gjennomsnittlig lønnsvekst i statlig sektor. I tillegg til dette er det behov for en økning av antallet stipendhjemler.

Misforholdet mellom de nye rettighetshavergruppene som nå er inkludert i privatkopieringsvederlaget og den uendrede størrelsen på kompensasjonsbeløpet har vært påpekt tidligere. Konsekvensen er at alle rettighetshaverne får mindre betalt.

Kunstnere er ofte selvstendignæringsdrivende og har ikke de samme sosiale rettigheter som resten av befolkningen. Vi ønsker lik opptjening av trygderettigheter og pensjon, uavhengig av om man er arbeidstaker, frilanser eller selvstendig næringsdrivende

Estetisk kompetanse til alle barn

Kulturmeldingen fremhever kultur som en del av dannelsen. En sentral arena her er skolen. Barn og unge må få trene på å oppleve kunst og uttrykke seg kunstnerisk. Her er DKS et sentralt verktøy, men den estetiske kompetansen legges gjennom undervisning i de estetiske fagene. Her trengs det et løft. En styrking av de estetiske fagene handler også om kompetansekrav og obligatorisk opplæring i disse i lærerutdanningen

Oppnevningsrett til Statens kunstnerstipend

Det er fra politisk hold skapt et inntrykk av at Kunstnerorganisasjonenes oppnevningsrett er korporativ og at de ulike organisasjonene favoriserer sine egne medlemmer både i oppnevningen av stipendkomiteer, men at det også spiller inn på hvem som får stipend. Dette er en misforståelse uten rot i virkeligheten. Kunstnerorganisasjonene oppnevner utelukkende ut fra faglige kriterier uten hensyn til evt. medlemskap i organisasjonen. Disse oppnevningssystemene er godt forankret og vel kjent i kunstnermiljøene, de sikrer bred rekruttering av ulike kunstsyn, mangfold i kunstneriske praksiser, uttrykk og sjangre og ivaretar geografisk spredning. Kunstnernettverket er ikke mot at man vurderer dagens ordning, og har derfor kommet med flere forslag til hvordan denne kan gjøres enda bedre uten at man trenger å frata organisasjonene oppnevningsretten.

Fortsatt nasjonalt kulturpolitisk ansvar

Vi vil at Staten fortsatt skal ha et helhetsblikk på forvaltningen av kulturressursene. I forslagene til fremtidig organisering av kulturlivet ligger det en fare for en abdisering av kulturpolitikk på nasjonalt plan til fordel for regionene. Vi mener prinsippet om «armlengdes avstand» blir utfordret gjennom en reform som tar større hensyn til regionalpolitiske oppgaver enn hva som faktisk tjener kulturens beste. Derfor ønsker vi fortsatt et sterkt, sentralt og velfungerende Kulturråd med stor faglig tyngde. Kulturrådet har stor legitimitet blant kunstnere. Vi mener det er av kritisk betydning at Kulturrådets kompetanse beholdes i samme etat. På samme måte mener vi at det fortsatt skal være statlig finansieringsansvar for de store institusjonene

Vi henviser videre til vårt politiske program:

1.

GOD KUNST TIL PUBLIKUM OG BETALING FOR TILGJENGELIGGJØRING OG BRUK

God kunst til publikum er målet med all vår virksomhet. Profesjonell kunst forutsetter profesjonelle kunstnere som kan leve av det de skaper.

Vi ønsker:

- Et profesjonelt kunsttilbud til alle uavhengig av bosted, sosial og etnisk bakgrunn og fysiske og psykiske begrensninger
- Rett til kollektive forhandlinger
- Vår rettmessige andel av inntektene når andre tjener penger på våre verk
- Videreføring og styrking av de nordiske systemene for kollektiv forvaltning og avtalelisens
- En markant økning i statens kompensasjon for privates kopiering av åndsverk
- Vederlag for bruk av åndsverk i klasserom – klasserommet er ikke en privat arena

2.

ESTETISK KOMPETANSE TIL ALLE BARN

Kunstnernettverket arbeider for å styrke barn og unges forståelse av kunst. Vi vil gi alle barn i Norge et bredt spekter av kunstuttrykk skapt av profesjonelle kunstnere. Barn og unge må trene på å oppleve kunst og å uttrykke seg kunstnerisk.

Vi ønsker:

- En økning av de økonomiske rammene til DKS for å gi plass til en større bredde av kunstuttrykk
- Tariffavtale for DKS i alle fylker, med gode lønns- og arbeidsvilkår

WWW.KUNSTNERNETTVERKET.NO POST@KUNSTNERNETTVERKET.NO

NORSKE BILLEDKUNSTNERE | NORSKE KUNSTHÅNDVERKERE | FORBUNDET FRIE FOTOGRAFER | GRAFILL | NORSKE BARNE- OG UNGDOMSBOKFORFATTERE
DEN NORSKE FORFATTERFORENING | NORSKE DRAMATIKERES FORBUND | NORSK OVERSETTERFORENING | NORSK FAGLITTERÆR FORFATTER- OG OVERSETTERFORENING | GRAMART
MUSIKERNES FELLESORGANISASJON | NORSK KOMPONISTFORENING | NOPA - NORSK FORENING FOR KOMPONISTER OG TEKSTFORFATTERE | NORSK SKUESPILLERFORBUND
NORSK SCENEINSTRUKTØRFORENING | NORSKE DANSEKUNSTNERE | NORSK FILMFORBUND | NORSKE FILMREGISSØRER | NAVIO- NORSK AUDIOVISUELL OVERSETTERFORENING

- En styrking av de estetiske fagene i skolen
- Kompetansekrav for lærere også i estetiske fag, og obligatorisk opplæring i disse i lærerutdanningen

3.

FLERE STIPENDER

Kunstnerstipend spiller en viktig rolle for å sikre nyskaping, frie ytringer og demokratisk deltakelse i kunstneryrket, og sikrer samfunnet et rikt og mangfoldig kunst- og kulturtilbud.

Vi ønsker:

- Flere stipender
- Regulering av Statens kunstnerstipend tilsvarende gjennomsnittlig lønnsvekst i statlig sektor
- Fortsatt oppnevningsrett til statens stipendkomiteer og fagfellevurdering av kunstnerisk kvalitet

4.

LIKE SOSIALE RETTIGHETER

Kunstnernetverket arbeider for å bedre kunstnernes sosiale rettigheter og sikre at kunstnere (befolkningen)? oppnår de samme rettighetene som resten av befolkningen.

Vi ønsker:

- Lik opptjening av trygderettigheter og pensjon, uavhengig av om man er arbeidstaker, frilanser eller selvstendig næringsdrivende
- Rett til 100 % dekning av sykepenger fra 17. dag for næringsdrivende
- Subsidiert tilleggforsikring i folketrygden for frilansere og næringsdrivende og slutt på diskrimineringen av frilansere som også har næringsinntekt
- Et pensjonssystem som åpner for at også kunstnere og frilansere kan samle opp tjenestepensjon, med:
  - tjenestepensjon fra første dag og første krone
  - egen pensjonskonto som ikke følger arbeidsgiver
  - tjenestepensjonsavgift på oppdrag, stipender mv.

5.

BEDRE RAMMEBETINGELSER FOR NÆRINGSDRIVENDE KUNSTNERE

Kunstnere er også gründere, frilansere og næringsdrivende. Kunstnernetverket arbeider for å bedre rammevilkårene.

Vi ønsker:

- Minstefradrag for selvstendig næringsdrivende (ENK) som ikke kommer til fratrukk i pensjonsgivende inntekt
- Betaling og rettigheter som lønnskakere når arbeidssituasjonen tilsier det

WWW.KUNSTNERNETTVERKET.NO POST@KUNSTNERNETTVERKET.NO

NORSKE BILLEDKUNSTNERE | NORSKE KUNSTHÅNDVERKERE | FORBUNDET FRIE FOTOGRAFER | GRAFILL | NORSKE BARNE- OG UNGDOMSBOKFORFATTERE
 DEN NORSKE FORFATTERFORENING | NORSKE DRAMATIKERES FORBUND | NORSK OVERSETTERFORENING | NORSK FAGLITTERÆR FORFATTER- OG OVERSETTERFORENING | GRAMART
 MUSIKERNES FELLESORGANISASJON | NORSK KOMPONISTFORENING | NOPA - NORSK FORENING FOR KOMPONISTER OG TEKSTFORFATTERE | NORSK SKUESPILLERFORBUND
 NORSK SCENEINSTRUKTØRFORENING | NORSKE DANSEKUNSTNERE | NORSK FILMFORBUND | NORSKE FILMREGISSØRER | NAVIO- NORSK AUDIOVISUELL OVERSETTERFORENING

6.

NORSK KUNST UT I VERDEN

Kunsten forener oss og taler alle språk. Norsk kunst holder høyt internasjonalt nivå med kunstnere som møter stor interesse for et internasjonalt publikum. Kunstnernettverket arbeider for en styrket utenlandssatsing.

Vi ønsker:

- En helhetlig strategi for kunstens og kulturens plass i utenrikspolitikken
- En reell styrking av statens kultursatsing i utlandet
- En økning i frie søkbare midler til norske kunstnere som arbeider internasjonalt

7.

FORTSATT NASJONALT KULTURPOLITISK ANSVAR

Statens skal ha et helhetsblikk på forvaltningen av kulturressursene. Kunstnernettverket er opptatt av gode beslutningsprosesser basert på fagkunnskap og kvalitetsvurderinger.

Vi ønsker:

- Et sterkt, sentralt og velfungerende Kulturråd med stor faglig tyngde
  - Kunstnerrepresentasjon i styrer og råd alle steder hvor dette er relevant
  - Statlig finansieringsansvar for store institusjoner
  - En regionreform som sørger for god kunstnerøkonomi og likeverdig tilbud i hele landet
- Respekt for prinsippet om armlengdes avstand

På vegne av Kunstnernettverket,
vennlig hilsen

Hilde Tørdal (leder av Kunstnerpolitisk utvalg)

Anders Hovind (leder av arbeidsutvalget)

WWW.KUNSTNERNETTVERKET.NO POST@KUNSTNERNETTVERKET.NO

NORSKE BILLEDKUNSTNERE | NORSKE KUNSTHÅNDVERKERE | FORBUNDET FRIE FOTOGRAFER | GRAFILL | NORSKE BARNE- OG UNGDOMSBOKFORFATTERE
DEN NORSKE FORFATTERFORENING | NORSKE DRAMATIKERES FORBUND | NORSK OVERSETTERFORENING | NORSK FAGLITTERÆR FORFATTER- OG OVERSETTERFORENING | GRAMART
MUSIKERNES FELLESORGANISASJON | NORSK KOMPONISTFORENING | NOPA - NORSK FORENING FOR KOMPONISTER OG TEKSTFORFATTERE | NORSK SKUESPILLERFORBUND
NORSK SCENEINSTRUKTØRFORENING | NORSKE DANSEKUNSTNERE | NORSK FILMFORBUND | NORSKE FILMREGISSØRER | NAVIO- NORSK AUDIOVISUELL OVERSETTERFORENING

